

Undervisningsmaterieell Prosjekt ValiDE

UUniversitetet for utdanning Weingarten/Tyskland
Universitetet for den nasjonale utdanningskommisjonen, Krakow/Polen
Universitetet i Agder/Norge
Global Ethic Foundation / Tyskland
ARKIVET Freds- og menneskerettighetscenter / Norge
Utdanningscenteret ProHarmonia / Polen

2024 UTGAVE

Lisens og ansvarsfraskrivelse

Dette verket, «Teaching Materials Project ValiDE», er et derivat av ValiDE Student Exchange Program 2023, redigert av Natalia Demeshkant, Katarzyna Potyrała, Paulina Burkot, Stefanie Schnebel, Hilke Rapp, Marion Susanne Visotschnig, Kristin Endresen-Maharaj, Mareike Brehmer, Aslaug Kristiansen, Inger Marie Dalehefte, Georg Kristoffer Berg Fjalsett, Julia Willke, Patrycja Bartosiewicz-Kosiba, Monika Szczepaniak.

«Undervisningsmateriellprosjekt ValiDE» av VALIDE er lisensiert under CC BY-SA 4.0

<https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/deed.en>

«Teaching Materials Project ValiDE» er et resultat av Erasmus+-prosjektet Program Values in Democracy Education (ValiDE).

Handlingstype: KA220-HED - Samarbeidspartnerskap i høyere utdanning.

Prosjektnummer: 2021-1-DE01-KA220-HED-000032247.

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Europakommisjonens støtte til produksjonen av denne opplæringen utgjør ikke en godkjenning av innholdet, som kun gjenspeiler forfatterens synspunkter, og Kommisjonen kan ikke holdes ansvarlig for eventuell bruk av informasjonen som finnes i den.

All grafikk som brukes til å illustrere, er publisert som offentlig domene eller er egne kilder.

CC BY-SA 4.0

Innhold

1. Introduksjon til læringsmateriale	02
2. Lære Scenarier	03-28
2.1 Tema: Respekt i klasserommet	05-12
2.2 Tema: Miljøbevissthet	13-18
2.3 Tema: Bærekraft og demokrati	19-24
2.4 Tema: Frihet	25-30
3. Vedlegg	31-59
3.1 Appendix A. Practical examples of educational materials for the topic <i>Respect in the Classroom</i>	31-35
3.2 Appendix B. Practical examples of educational materials for the topic <i>Environmental awareness</i>	36-41
3.3 Appendix C. Practical examples of educational materials for the topic <i>Sustainability and democracy</i>	42-53
3.4 Appendix D. Practical examples of educational materials for the topic <i>Freedom</i>	54-59

UNDERVISNINGSMATERIALET

ValiDE PROSJEKT

Introduksjon til undervisningsmaterialet

I denne publikasjonen finner du fire sett med undervisningsmaterieell laget av deltakere i ValiDE Student Exchange Program 2024. Hovedformålet med dette materiellet er å forbedre både lærernes og elevenes utdanningsreise ved å innlemme grunnleggende verdier som er avgjørende for en helhetlig utvikling av den yngre generasjonen i dagens mangfoldige og dynamiske verden. Materialet fokuserer på følgende verdier:

- Respekt i klasserommet
- Miljøbevissthet
- Bærekraft og demokrati
- Frihet

Disse verdiene er nøye utvalgt fordi de spiller en viktig rolle i å skape et læringsmiljø som er inkluderende, respektfullt og oppmerksomt på globale utfordringer. Verdiene oppmuntrer til gjensidig forståelse, inspirerer til ansvarlig medborgerskap og gir elevene mulighet til aktivt å forme sin egen skolehverdag, samtidig som de fremmer likeverd og personlig vekst.

Hvert sett med undervisningsmaterieell inneholder følgende komponenter:

- Beskrivelse for læreren
- Verdi
- Læringsmål og kompetanser
- Tilknytning til de nasjonale læreplanene i partnerlandene (Tyskland, Polen og Norge)
- Didaktiske kommentarer
- Informasjon om materieell

I tillegg er det utviklet praktiske eksempler på leksjonsplaner, arbeidsark og annet undervisningsmaterieell for hver av de relevante verdiene, og disse finnes i vedleggene.

Ved å integrere dette undervisningsmaterialet i læreplanen får lærerne mulighet til å gi elevene en læringsopplevelse som går lenger enn å formidle kunnskap, og som aktivt dyrker viktige verdier hos elevene. Denne tilnærmingen har som mål å forberede elevene ikke bare på akademisk suksess, men også på et liv som er forankret i respekt, miljøbevissthet, en dyp forståelse for bærekraft, frihet og en sterk ansvarsfølelse.

Respekt i klasserommet

RESPEKT I KLASSEROMMET: ET DIGITALT "ESCAPE ROOM"/KODEKAMMER

Beskrivelse for Lærer

Alder på skoleelevene	10-12 År
Forfattere av materialet	Myra Ackermann, Maike Durski, Joanna Nykiel, Julia Liwińska, Alica Seene, Nathalie Gierer
Varighet av temaets gjennomføring	90 minutter
Materialet til undervisning	På forhånd: Forberedelse av oppgavene, høytaler for lyd, 4 konvolutter, boks med firesifret lås, rull/plakat for reglene
Metoder brukt	Escape room/Kodekammer, gruppearbeid
Relevante temaer	respekt, klasseregler, demokratiske verdier

Beskrivelse av verdien som undervisningsmaterialet er dedikert til

Verdien respekt i skolen innebærer at vi setter pris på hverandre, behandler hverandre rettferdig og behandler hverandre med respekt. Dette fremmer et positivt læringsmiljø og styrker samarbeidet

Læringsmål og kompetanse

Læringsmål	Elevene setter navn på klasseregler, gjennom verdien "respekt". De samarbeider i grupper for å løse det utformede rømningsrommet, som består av ulike gåter.
Kunnskap	<p>Selvinnsikt og emosjonell intelligens Forstå dine egne følelser, triggere og fordommer</p> <p>Sosial intelligens Forstå sosiale signaler, normer og virkningen av sosial dynamikk.</p> <p>Empati og perspektivtaking Bevissthet om andres erfaringer, utfordringer og følelsesmessige tilstander.</p>
Ferdigheter	<p>Konfliktløsning Bevissthet om strategier for å håndtere uenigheter på en konstruktiv måte. Identifisere de grunnleggende årsakene til konflikter, evaluere løsninger og løse uenigheter med gjensidig respekt.</p> <p>Kommunikasjonsferdigheter Forstå hvordan ord, tonefall og kroppsspråk påvirker andre. Velge et respektfullt språk, lytte aktivt og sørge for at budskapet ditt anerkjenner andres følelser og meninger.</p> <p>Aktiv lytting og tale Forstå andres synspunkter, stille oppklarende spørsmål og anerkjenne deres følelser.</p> <p>Emosjonell regulering Behold roen og fatningen, spesielt i konflikter, for å unngå respektløse reaksjoner.</p>

Holdninger	<p>Disse holdningene bidrar til å forme atferd og samspill, og sikrer at klasserommet forblir et rom for læring, samarbeid og personlig vekst.</p> <p>1. Alle har rett til å lære uten å bli forstyrret. Anvendelse i regler: Elever med denne holdningen verdsetter gjensidig respekt og anerkjenner behovet for regler som beskytter alles rett til et produktivt læringsmiljø, for eksempel at man ikke avbryter andre og respekterer ulike meninger. For eksempel ved å la hverandre snakke ferdig og lytte aktivt.</p> <p>2. Behandle alle med vennlighet og hjelp hverandre. Anvendelse i regler: Elever og lærere med denne holdningen støtter regler som fremmer inkludering og motvirker diskriminerende eller respektløs atferd. Disse reglene fokuserer ofte på å skape en trygg og støttende atmosfære for elever med ulik bakgrunn og ulike evner.</p> <p>3. Ta vare på klasseromsmateriellet og la rommet være rent og ryddig. Denne holdningen oppmuntrer elevene til å følge regler som beskytter klasserommets fysiske rom og materiell, for eksempel å rydde opp etter seg, håndtere materiell med forsiktighet og ikke skade eiendom.</p> <p>4. Kom i tide og vær forberedt med alt nødvendig materiell. Denne holdningen støtter regler om å komme til rett tid, fullføre oppgaver innen fristen og holde fokus i timene, ettersom elevene mener at det å respektere tiden bidrar til en smidig og effektiv læringsprosess.</p>
-------------------	---

Tilknytning til læreplanene	
------------------------------------	--

Tysklands læreplan	<p>Veiledende perspektiver for demokratisk handling. Utvikle prinsipper for rettferdighet. Hvilke regler er rettferdige? Elevene kan formulere sine egne ideer om rettferdighet og gode samfunn. Kombinere tro og toleranse. Hva er toleranse og respekt? Elevene kan gjenkjenne og anerkjenne de grunnleggende prinsippene for respektfull og tolerant sameksistens. Utvikle solidaritet og ansvar. Hvordan bør oppgaver og plikter fordeles? Elevene kan vurdere fordelingen av oppgaver og plikter i grupper og samfunn ut fra et rettferdighetssynspunkt. Lære å diskutere og ta beslutninger. Hva mener jeg om andre interesser? Elevene kan formulere egne synspunkter på relevante temaer, konflikter og problemstillinger og begrunne dem med argumenter.</p> <p>Fagtimer og demokratiopplæring -Oppfatte og kommunisere egne tanker, følelser og inntrykk. -Utvikle evnen til innlevelse og perspektivskifte. -Finne, akseptere og anvende omgangsformer for fellesskapet i klassen og på skolen. -Gi og motta støtte. -Beskrive årsaker til at konflikter oppstår og utvikle, anvende og evaluere strategier for konfliktløsning. -Skape muligheter for å utvikle strategier for selvregulering. -Utforme fellesskapet og ta ansvar. -Utvikle diskusjonsferdigheter (begrunne meninger og formulere utsagn, lytte, vise respekt i diskusjoner osv.) -Prøve ut og sette i gang design- og medbestemmelsesprosesser i ulike situasjoner.</p>
Polens læreplan	<p>I det polske utdanningssystemet oppfordres elevene til å formulere sine egne ideer om rettferdighet og rettferdighet i byggingen av gode samfunn. De lærer å forstå hvilken rolle lover og prinsipper spiller når det gjelder å fremme likeverd, respekt og toleranse. Hva er toleranse og respekt? Elevene lærer viktigheten av toleranse og respekt for ulike synspunkter, trosretninger og kulturer. Gjennom fag som etikk, religion og samfunnsfag utforsker de hvordan man kan leve fredelig sammen i et mangfoldig samfunn og respektere andres tro og rettigheter.</p>

Tilknytning til lærerplanene

	<p><i>Hvordan skal oppgaver og plikter fordeles?</i> I polske skoler lærer elevene om solidaritet og ansvar ved å delta i gruppearbeid og samfunnsprosjekter. De lærer å vurdere hvordan oppgaver og plikter fordeles i grupper, slik at deltakelse og beslutningsprosesser blir rettferdige.</p> <p>Elevene oppfordres også til å delta aktivt i diskusjoner, debatter og klasseråd. Dette bidrar til å utvikle ferdigheter i demokratisk beslutningstaking, argumentasjon og konsensusbygging, noe som forbereder dem på aktivt medborgerskap og lederskap i lokalsamfunnet.</p> <p>I den <i>polske læreplanen</i> for grunnskolen er det flere fag som er knyttet til demokratisk opplæring, blant annet;</p> <p><i>Polsk språk:</i> Gjennom litteratur og diskusjoner utforsker elevene temaer som frihet, rettferdighet og menneskerettigheter, og fremmer kritisk tenkning om samfunnsprosjekt.</p> <p><i>Samfunnskunnskap:</i> Dette faget fokuserer direkte på forståelse av demokratiske verdier, rettigheter og plikter og deltakelse i samfunnslivet.</p> <p><i>Historie:</i> Undervisningen i polsk historie tar ofte for seg demokratiets utvikling, viktige historiske hendelser og betydningen av samfunnsengasjement.</p> <p>Disse fagene fremmer samlet sett ferdigheter og kunnskaper som er avgjørende for et aktivt medborgerskap.</p>
Norges læreplan	<p>Utvikle evnen til kritisk tenkning og aktivt medborgerskap.</p> <p>Sentrale temaer:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Demokrati og deltakelse: Lære om rettigheter, ansvar og demokratiske prinsipper i praksis. • Likeverd og mangfold: Fremme toleranse og respekt for ulike kulturer, trosretninger og tradisjoner. • Sosialt ansvar: Aktiv deltakelse i grupper og lokalsamfunn. <p>Relaterte fag:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Samfunnsfag, KRLE (religion, etikk og filosofi).

Didaktisk kommentar

Grunnleggende ide	<p>Nøkkelprensipp for klasseromsregler:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Fremme respekt: Regler bidrar til å sikre at elevene respekterer læreren, medelever og læringsmiljøet. 2. Sørge for sikkerhet: Reglene bidrar til å opprettholde et fysisk og emosjonelt trygt miljø for alle elevene. 3. Oppmuntre til ansvarlighet: Elevene lærer å ta ansvar for egne handlinger, materiell og læring. 4. Fremme samarbeid: Reglene oppmuntre til teamarbeid og samarbeid mellom elevene. 5. Støtter læring: Ved å minimere forstyrrelser skaper regler en fokusert og organisert atmosfære som bidrar til læring. <p>Et escape room er et spill der deltakerne løser gåter og fullfører utfordringer for å «rømme» fra et låst rom innen en bestemt tid. Ved å integrere klasseromsregler i en escape room-aktivitet kan man gjøre det å lære om regler engasjerende og interaktivt, slik at elevene kan internalisere disse reglene gjennom praktiske erfaringer.</p>
--------------------------	---

Didaktisk kommentar

Grunnleggende ide	<p>Fordeler med et klasserom med regler for rømningsrom:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Elevene:</i> Gjør det morsomt og minneverdig å lære klasseromsregler gjennom aktiv deltakelse. • <i>Forsterker læringen:</i> Elevene lærer å bruke reglene i sanntid, noe som forsterker viktigheten av god oppførsel og respekt i klasserommet. • <i>Bygger lagarbeid:</i> Oppmuntrer til samarbeid og kommunikasjon, og viser elevene hvordan det å følge reglene bidrar til et miljø preget av samarbeid. • <i>Fremmer kritisk tenkning:</i> Oppgavene utfordrer elevene til å tenke kritisk om reglene og hvorfor de finnes, noe som gir en dypere forståelse. • <i>Motiverer til positiv atferd:</i> Ved å knytte regler til morsomme aktiviteter kan elevene føle seg mer motiverte til å følge dem i fremtiden. <p>Et rømningsrom basert på klasseromsregler forvandler en vanlig undervisningstime om regler til en oppslukende opplevelse, noe som gjør begrepene både morsomme og meningsfulle for elevene.</p>
Forventet læringsprosess	<ul style="list-style-type: none"> • Empati og perspektivtaking: Elevene lærer å forstå og respektere ulike meninger, noe som fremmer samarbeid. • Kritisk tenkning: Elevene analyserer og løser problemer ved hjelp av logiske resonnementer og med respekt for oppgavestrukturen. • Effektiv kommunikasjon: Elevene deltar i respektfulle debatter og lærer å uttrykke og evaluere ideer på en konstruktiv måte. Emosjonell regulering: Elevene blir bevisste på hvordan følelser påvirker handlingene deres, og øver på å håndtere dem for å opprettholde respekt i samspillet. • Samarbeid og beslutningstaking: Elevene samarbeider om å evaluere løsninger, respektere hverandres bidrag og verdsette teamarbeid. <p>Denne strukturerte læringsprosessen fremmer kritisk tenkning, emosjonell intelligens og respekt, og knytter rømningsromsaktiviteten til en bredere akademisk og personlig utvikling.</p>
Observerbare studentaktiviteter	<ol style="list-style-type: none"> 1. Lese instruksjoner og ledetråder: Elevene leser oppgaven eller ledetrådene nøye sammen, og noen ganger utpeker de én elev til å være «leser» for å sikre at alle hører instruksjonene tydelig. 2. Deling og diskusjon av ideer: Elevene setter ord på tankene og teoriene sine om gåtene, og kommer med forslag til mulige løsninger eller strategier. De kan også delta i gruppediskusjoner for å sammenligne ulike tilnærminger. 3. Tildeling av roller eller oppgaver: Når elevene samarbeider om problemløsning, tildeler de ofte roller eller fordeler oppgaver mellom seg. For eksempel kan én elev ta seg av et fysisk puslespill, mens andre jobber med å avkode en ledetråd eller finne skjult informasjon. 4. Problemløsning med prøving og feiling: Elevene prøver seg frem med løsninger på gåter og justerer fremgangsmåten sin basert på tilbakemeldinger fra spillet eller andre elever. De prøver kanskje forskjellige kombinasjoner for låser eller koder og reviderer strategiene sine når noe ikke fungerer. 5. Koordinering av fysiske handlinger: I fysiske oppgaver kan elevene manipulere objekter (f.eks. låse opp låser, flytte puslespillbrikker eller ordne objekter) i samarbeid med hverandre, noe som ofte krever samarbeid og timing. 6. Diskutere og argumentere på en respektfull måte: I tilfeller der det er ulike meninger, kan elevene delta i debatter eller argumentere for sine synspunkter på en respektfull måte, og begrunne sine ideer.

Didaktisk kommentar

Observerbare studentaktiviteter

7. Skrivning og notater: Noen elever kan ta notater for å organisere informasjon eller holde styr på ledetråder og løsninger, spesielt i mer komplekse gåter som krever flere trinn.

8. Løsning av oppgaver sammen: Grupper av elever kan jobbe side om side med et felles puslespill, og samarbeide om å finne mønstre, avkode beskjeder eller løse gåter. De kan snakke høyt mens de jobber for å sikre at alle er på samme side.

9. Sjekke og dobbeltsjekke løsninger: Før elevene sender inn en løsning eller et svar, dobbeltsjekker de ofte arbeidet sitt, sikrer at de har vurdert alle muligheter og bekrefter detaljer med hverandre.

10. Tilpasse seg tilbakemeldinger: Når elevene støter på feil eller gale svar, kan man se at de reviderer fremgangsmåten sin basert på tilbakemeldinger fra rømningsrommet (f.eks. at en lås ikke åpnes eller at gåten forblir uløst). De viser fleksibilitet ved raskt å justere tankegangen eller metoden sin.

11. Oppmuntrer og støtter jevnaldrende: Elevene oppmuntrer hverandre, gir støtte når noen sliter, eller gir komplimenter til medelever for deres ideer og bidrag, noe som gjenspeiler deres respekt for teamarbeid.

12. Tidsstyring: Etter hvert som tiden renner ut, ser man ofte at elevene holder øye med tiden som er igjen i rømningsrommet, og de viser at det haster ved å øke tempoet og prioritere oppgavene for å maksimere effektiviteten.

13. Bruk av emosjonell selvregulering: Elevene kan håndtere frustrasjon når en løsning ikke fungerer eller når fremdriften går tregt. Du kan observere elever som beroliger seg selv eller andre, og som viser tålmodighet og utholdenhet.

14. Reflektere over feil: Etter å ha forsøkt en feil løsning kan elevene diskutere hva som gikk galt, reflektere over feilene sine og justere fremgangsmåten sin, noe som viser at de lærer av prøving og feiling.

15. Kryssjekke informasjon: Elevene kryssjekker svarene eller ledetrådene sine med det som allerede er løst, og sørger for at de tar hensyn til alle elementene i rømningsrommet før de går videre.

16. Hjelpe andre: Hvis en elev allerede har løst en del av gåten, kan man se vedkommende hjelpe eller forklare løsningen til andre som sliter, noe som fremmer et læringsmiljø preget av samarbeid.

17. Reflektere over emosjonelle forhold og gruppedynamikk: Etter å ha fullført aktiviteten kan elevene delta i reflekterende diskusjoner om hvordan følelsene deres påvirket prestasjonene deres og hvordan de jobbet sammen som gruppe. De kan diskutere hvordan de håndterte stress, frustrasjon eller begeistring i løpet av prosessen.

18. Kryssjekk av informasjon: Elevene kryssjekker svarene eller ledetrådene sine med det som allerede er løst, og sørger for at de tar hensyn til alle elementene i escape room før de går videre.

19. Hjelpe andre: Hvis en elev allerede har løst en del av gåten, kan man se vedkommende hjelpe eller forklare løsningen til andre som sliter, noe som fremmer et læringsmiljø preget av samarbeid.

20. Reflektere over emosjonelle forhold og gruppedynamikk: Etter å ha fullført aktiviteten kan elevene delta i reflekterende diskusjoner om hvordan følelsene deres påvirket prestasjonene deres og hvordan de jobbet sammen som gruppe. De kan diskutere hvordan de håndterte stress, frustrasjon eller begeistring i løpet av prosessen.

Didaktisk kommentar

Oppsett for lærere	<ul style="list-style-type: none"> Lærerne bør oppmuntre til samarbeid ved å sette opp oppgaver og gruppeaktiviteter som krever teamarbeid. Lær elevene hvordan de kan kommunisere effektivt, løse problemer sammen og respektere hverandres ideer. Opptre som megler når det oppstår konflikter under gruppearbeid, og hjelpe elevene med å løse problemer samtidig som de fremmer en samarbeidsånd. Lærerens primære rolle er å legge til rette for læring ved å veilede elevene til å forstå begreper og utvikle ferdigheter. I stedet for bare å formidle kunnskap, oppfordrer læreren elevene til å utforske, stille spørsmål og tenke kritisk. I aktiviteter som et escape room blir læreren en guide ved siden av, som gir støtte uten å løse problemene for elevene, noe som fremmer selvstendighet.
Tips til håndtering av klasserom	<p>Effektiv klasseledelse krever at man setter klare forventninger, er konsekvent og skaper et positivt og respektfullt læringsmiljø. Lærerens rolle strekker seg lenger enn til undervisning, og innebærer støtte, veiledning og relasjonsbygging. Når elevene føler seg respektert, myndiggjort og engasjert, er det mer sannsynlig at de tar ansvar for egen atferd og deltar aktivt i egen læring.</p> <p>Positivt læringsmiljø:</p> <ul style="list-style-type: none"> Oppmuntre til positiv atferd ved å rose innsats, fremheve suksesser og opprettholde en positiv holdning. En kultur preget av respekt og gjensidig støtte får elevene til å føle seg trygge og verdsatt. Bruk proaktive strategier som å hilse på elevene ved døren, bygge relasjoner og sjekke inn med elevene følelsesmessig for å skape tillit. <p>Engasjer elevene aktivt:</p> <ul style="list-style-type: none"> Bruk aktive læringsstrategier som gruppearbeid, diskusjoner, praktiske aktiviteter og kollegaveiledning for å holde elevene engasjerte. Når elevene er engasjerte, er det mindre sannsynlig at de blir distrauert eller forstyrrer undervisningen. <p>Innlemme gjenopprettende praksis:</p> <ul style="list-style-type: none"> I stedet for å basere seg utelukkende på straffetiltak, kan du implementere gjenopprettende praksis som grupperefleksjoner, konfliktløsningsøker og medelevmegling for å fremme respekt og ansvar. Denne tilnærmingen hjelper elevene til å forstå konsekvensene av handlingene sine og oppmuntrer dem til å reparere eventuelle skader.
Tips til differensiering av skoleelever	<p>Oppgavene i "Escape room"/kodekammeret er gjennomtenkt utformet med naturlig differensiering, slik at alle elever, uavhengig av evner eller læringsstil, kan delta og lykkes. Denne tilnærmingen gir fleksibilitet og inkludering, slik at elevene kan engasjere seg i oppgavene på ulike nivåer av kompleksitet basert på interesser og sterke sider.</p> <ul style="list-style-type: none"> Inkludering: Alle elever har mulighet til å lykkes og føle seg verdsatt for sine unike bidrag. Engasjement: Når elevene får mulighet til å fordype seg i oppgaver basert på egne interesser, øker motivasjonen og lærelysten. Myndiggjøring: Elevene får tillit til egne evner når de løser problemer på måter som passer deres egen læringsstil. Samarbeid: Interaksjon mellom jevnaldrende oppmuntrer til å lære av hverandre, noe som forbedrer sosial intelligens og gruppedynamikk. Kritisk tenkning: Flexibiliteten i oppgavene oppmuntrer elevene til å tenke høyere, og presser dem til å analysere, syntetisere og evaluere løsninger.

Praktiske eksempler på undervisningsmateriell (se vedlegg A)

Worksheet “Introductions for the teacher” (pdf, see Appendix A.)

Her er linker til det digitale rommet for aktiviteten foregår

Engelsk (Passord 4995)

<https://view.genially.com/66fe94126a91e240720bc21c/interactive-content-englishthe-chaotic-classroom>

Tysk (passord 4995)

<https://view.genially.com/66f3a91e1644467bdbc2b489/interactive-content-das-chaotic-classroom>

Miljøbevissthet

MILJØBEVISSTHET

Beskrivelse for Lærer	
Alder på skoleelevene	4.klasse (9 / 10 år)
Forfattere av materialet	Donika Kola, Henrik Möller, Janette Forthuber, Wiktorja Nowak, Charlotte Steinhof
Varighet av temaets gjennomføring	1 undervisningstime/45 minutter
Materialet til undervisning	<p>Bildemateriale</p> <ul style="list-style-type: none"> • https://cdn.pixabay.com/photo/2022/11/26/08/27/plast-ic-waste-7617451_1280.jpg • https://pixabay.com/static/frontend/3c346409d336d5f09_a7f.svg • https://cdn.pixabay.com/photo/2013/07/13/11/57/sign-159041_1280.png <p>Videomateriale:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Plastforurensning i vann: https://www.youtube.com/watch?v=uvcleXH_GF8 • Betydningen av trær: https://www.youtube.com/watch?v=zarll9bx6FI • Resirkulering og kildesortering: https://m.youtube.com/watch?v=6jQ7y_qQYUA&pp=ygUadHJhc2ggc2VncmVnYXRpb24gZm9yIGtpZHM%3D • Spar på vannet: https://www.youtube.com/watch?v=nTcFXJTOFsc
Metoder brukt	<ul style="list-style-type: none"> • Brainstorm/idemyldring • Diskusjon • Gruppearbeid
Relevante temaer	<ul style="list-style-type: none"> • Empati • Ansvarlighet • Plastforurensning • Energiforbruk • Gjensidig forhold mellom mennesker og miljø

Beskrivelse av verdien som undervisningsmaterialet er dedikert til

Miljøbevissthet omfatter en forståelse av økologiske spørsmål og evnen til å navigere i sosiale miljøer. Det omfatter beskyttelse av ressurser og betydningen av biologisk mangfold, samt sosiale ferdigheter for kommunikasjon og samarbeid. I klasserommet kan elevene gjennom prosjekter lære å ta miljøvennlige valg og samhandle respektfullt med hverandre, noe som styrker både det individuelle ansvaret og fellesskapsfølelsen.

Læringsmål og kompetanse

Læringsmål	<p>Elevene skal kunne identifisere enkle miljøproblemer og diskutere mulige løsninger:</p> <ul style="list-style-type: none"> • forstå hva økologi er • forstå det gjensidige forholdet mellom mennesker og miljø • konsekvensene av uvitenhet mot naturen • utvikle bevissthet om beskyttelse av miljøet • forklare barna hvorfor vi bør ta ansvar for miljøet og hvilke tiltak som bør iverksettes
Kunnskap	Elevene får kunnskap om hvordan de kan håndtere ulike meninger og forstå effekten av sine egne handlinger
Ferdigheter	<ul style="list-style-type: none"> • (selv-)refleksjon • evne til å forbedre egne handlinger • utveksling av ulike perspektiver
Holdninger	Vise interesse for det økologiske miljøet for å observere konsekvensene av en respektfull versus en ignorant holdning, og for å bli overbevist om viktigheten av å ta ansvar for sine omgivelser

Tilknytning til læreplanene

Tysklands læreplan	<p>Faget «Generell naturfag» tar for seg ulike aspekter ved miljøet vårt.</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Dyr og planter i deres habitater</i>: Erkjenne naturressursenes betydning for mennesker, dyr og planter, og reflektere over bruken av disse ressursene samt konsekvensene av miljøforurensning. • <i>Naturlige fenomener</i>: Forklare ansvarlig bruk av vann ut fra et bærekraftperspektiv og identifisere personlig atferd som kan brukes i hverdagen.
Polens læreplan	<p>En hel seksjon i biologi med tittelen «Økologi og miljøvern» tar for seg emner som f.eks:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Fornybare og ikke-fornybare energikilder: Forslag til en rasjonell forvaltning av disse ressursene i tråd med prinsippene for bærekraftig utvikling. • Trusler mot det naturlige miljøet: Menneskelige aktiviteters innvirkning på miljøet og strategier for å bekjempe disse truslene.
Norges læreplan	<p>Viktige temaer:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Bærekraftig ressursforvaltning</i>: Forståelse av fornybare og ikke-fornybare energikilder og fremme av rasjonell bruk av disse i samsvar med prinsippene for bærekraftig utvikling. • <i>Miljøutfordringer og løsninger</i>: Identifisere miljøtrusler forårsaket av menneskelige aktiviteter og utforske måter å håndtere og redusere disse utfordringene på. <p>Tilhørende fag: Naturfag (naturvitenskap).</p>

Didaktisk kommentar

Grunnleggende ide	<p>Learning empathy for the surroundings involves developing awareness, understanding, and a deeper emotional connection to people, nature, and the environment. The lesson focuses on helping students develop awareness, understanding, and a deeper emotional connection to the world around them. This includes:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. <i>Awareness</i> <ul style="list-style-type: none"> ◦ Recognizing the interconnectedness of humans, nature, and the environment. ◦ Identifying how actions impact people, animals, and ecosystems. 2. <i>Understanding</i> <ul style="list-style-type: none"> ◦ Exploring environmental challenges such as pollution, resource depletion, and biodiversity loss. ◦ Gaining insight into the lives and perspectives of those most affected by environmental issues. 3. <i>Emotional Connection</i> <ul style="list-style-type: none"> ◦ Fostering a sense of care and responsibility toward all living beings. ◦ Cultivating an appreciation for the beauty and value of the natural world. <p>Through activities such as observation, discussion, and reflection, students will learn how to empathize with their surroundings and take responsible actions to protect and sustain them.</p>
Expected learning processes	<ul style="list-style-type: none"> • Å lære empati for omgivelsene innebærer å utvikle bevissthet, forståelse og en dypere følelsesmessig tilknytning til mennesker, natur og miljø. Leksjonen fokuserer på å hjelpe elevene med å utvikle bevissthet, forståelse og en dypere følelsesmessig tilknytning til verden rundt dem. Dette inkluderer • Bevissthet <ul style="list-style-type: none"> ◦ Erkjennelse av at mennesker, natur og miljø henger sammen. ◦ Identifisere hvordan handlinger påvirker mennesker, dyr og økosystemer. • Forståelse <ul style="list-style-type: none"> ◦ Utforske miljøutfordringer som forurensning, ressursuttømming og tap av biologisk mangfold. ◦ Få innsikt i livene og perspektivene til dem som er mest berørt av miljøspørsmål. • Følelsesmessig tilknytning <ul style="list-style-type: none"> ◦ Å fremme en følelse av omsorg og ansvar overfor alle levende vesener. ◦ Å utvikle en forståelse for naturens skjønnhet og verdi. ◦ Gjennom aktiviteter som observasjon, diskusjon og refleksjon skal elevene lære å føle empati med omgivelsene sine og ta ansvar for å beskytte og bevare dem.

Observerbare studentaktiviteter	<p>Oppmerksomhet og fokus: Ved hjelp av en stille impuls (f.eks. en visuell ledetekst, en stille aktivitet eller et stille øyeblikk) får elevene hjelp til å rette oppmerksomheten mot temaet for timen.</p> <p>Aktiver tidligere kunnskap:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Elevene utveksler meninger, spørsmål og erfaringer. • Elevene stiller spørsmål om hva som er uklart for dem, og forteller hva de synes er interessant. • De deler erfaringer de allerede har om temaet. • Ved hjelp av en felles definisjon får klassen et felles grunnlag for diskusjon. <p>Arbeid med materialet og forberedelse av en presentasjon: Elevene arbeider i grupper, studerer det utdelte materialet og identifiserer nøkkelpunkter. Gruppene fordeler oppgaver for å lage en tydelig og organisert presentasjon. Elevene forbereder visuelle hjelpemidler eller muntlige presentasjoner for å kommunisere funnene sine. Hver gruppe presenterer funnene sine for klassen, og tar ansvar for å informere medelevene på en nøyaktig måte.</p> <p>Evaluering 1: Elevene danner nye grupper, der hvert medlem fungerer som ekspert på det tildelte temaet. De skal informere medelevene sine om hva de har lært.</p> <p>Evaluering 2: På slutten av timen skal ekspertgruppene dele sine funn i plenum, og resultatene skal diskuteres i fellesskap.</p>
Oppsett for lærere	<ul style="list-style-type: none"> • Engasjere elevene og knytte leksjonen til det virkelige liv • Etablere en felles forståelse med en felles definisjon • Elevene jobber i grupper, og lærer teamarbeid og ansvar mens de samles – gruppene lager presentasjoner, med fokus på å gjøre arbeidet sitt forståelig for andre • Elevene presenterer tydelig, lærer å lytte og trekker ut de viktigste poengene – sikrer at alle elevene oppnår en felles, målbar forståelse
Tips til håndtering av klasserom	<ul style="list-style-type: none"> • Sett tydelige mål, slik at elevene vet hva de kan forvente • gruppearbeid: Del klassen inn i grupper for å undersøke ulike miljøspørsmål og utvikle en demokratisk løsning • samtaler i ekspertgrupper, stille og rolig • Hold elevene engasjert i timen, sørg for at oppmerksomheten deres er rettet mot emnet • snakk og reflekter med hele klassen
Tips til differensiering av skoleelever	<ul style="list-style-type: none"> • Hvis noen elever har vanskeligheter med å snakke om problemet som vises på bildene, kan læreren stille tankevekkende spørsmål; • Hvis noen elever trenger mer tid/hjelp under refleksjonstiden, kan læreren stille dem refleksjonsspørsmål; • Hvis noen elever har vanskeligheter med å forberede seg, kan læreren stille spørsmål som kan få elevene til å fokusere på hovedpoengene i videoen; • gruppearbeid: Sørg for at det ikke er noen gruppe der alle medlemmene har noen form for vansker; de elevene som er i stand til å jobbe raskere, vil hjelpe dem.

Praktiske eksempler på undervisningsmaterieell (se vedlegg B)

- Presentasjon «Miljøbevissthet»
- Arbeidsark «Spørsmål til diskusjon»

Bærekraft og demokrati

BÆREKRAFT OG DEMOKRATI

Beskrivelse for Lærer

Alder på skoleelevene	4. klassinger (9-10 år gamle) 5.-6. klassinger (10/11 år gamle)
Forfattere av materialet	Bálint Török, Theresa Schropp, Melanie Krüger, Selina Rösch, Julia Pacanowska, Vanessa Gfrerer
Varighet av temaets gjennomføring	4 undervisningstimer
Materialet til undervisning	<ul style="list-style-type: none"> • Tavle • PowerPoint-presentasjon • Oppgaveark • Plakat (demokratiske regler) • Foresatte (lærere, foreldre, praksisplasser...) • Rollekort • Kalkulator • Nettbrett
Metode brukt	<ul style="list-style-type: none"> • Sosiale former: Individuelt arbeid, gruppearbeid, klassediskusjon • Brainstorming (for å etablere demokratiske regler) • Gruppeprosjekt
Relevante temaer	likeverd, rettferdighet, rettferdighet, respekt

Beskrivelse av verdien som undervisningsmaterialet er dedikert til

Undervisningsmaterialet har som mål å fremme verdien av bærekraft innenfor rammen av demokratiske prinsipper. Bærekraft legger vekt på ansvarlig bruk av ressurser for å dekke dagens behov uten å ødelegge fremtidige generasjoners muligheter til å dekke sine egne. Det oppmuntrer til miljøforvaltning, bevisst forbruk og sosialt ansvar. Samtidig opprettholder demokratiet verdiene likhet, rettferdighet, rettferdighet og respekt for alle individer. Disse prinsippene styrer samfunnets handlinger og beslutninger for å sikre inkludering og felles ansvar for å løse globale utfordringer.

Materialet har som mål å inspirere elevene til å se sammenhengen mellom bærekraft og demokrati. Ved å reflektere over sine egne forbruksvaner og delta i felles diskusjoner utvikler elevene en forståelse for hvordan demokratiske verdier - som respekt, rettferdighet og likeverd - kan være en drivkraft i den kollektive innsatsen for en bærekraftig fremtid. Til syvende og sist fremmer undervisningsmaterialet overbevisningen om at bærekraft ikke bare er et miljøspørsmål eller et økonomisk spørsmål, men også et demokratisk imperativ som er avgjørende for å bygge et rettferdig og motstandsdyktig samfunn.

Læringsmål og kompetanse

Læringsmål	Elevene kan forklare og anvende regler for et bærekraftig forbruk av matvarer i et demokratisk miljø.
Kunnskap	<ul style="list-style-type: none"> • Elevene kjenner til regler for et bærekraftig forbruk av mat • Elevene vet hvordan de skal opptre i et demokratisk miljø
Ferdigheter	<ul style="list-style-type: none"> • Elevene kan reflektere over egne forbruksvaner (med hensyn til mat) • Elevene kan arbeide i team og samtidig anvende demokratiske verdier, innta flere perspektiver og behandle medelever rettferdig, likeverdig og respektfullt.
Holdninger	<ul style="list-style-type: none"> • Elevene kan ta ansvar for gruppeprosjektet sitt • Elevene ser på demokratiske verdier som avgjørende for et demokratisk samfunn

Tilknytning til læreplanene

Tysklands læreplan	<p><i>Sammenhenger i naturen: Elevene skal lære hvordan planter, dyr og mennesker samhandler, og hvordan dette samspillet påvirker den økologiske balansen.</i></p> <p><i>Ressurser og bruken av dem: Bruken av naturressurser som vann, luft og jord, inkludert viktigheten av å spare på ressursene og hvordan menneskelig aktivitet påvirker miljøet.</i></p> <p><i>Bærekraft og miljøvern: bærekraftig bruk av naturressurser og det ansvaret som enkeltpersoner og samfunnet har for å beskytte miljøet.</i></p>
Polens læreplan	I den polske læreplanen er det en hel seksjon i biologi som fokuserer på økologi og miljøvern. «Økologi og miljøvern»
Norsk læreplan	<p>Fremmer bevissthet om miljøbevisst atferd, bevaring og reduksjon av forurensning.</p> <p>Relaterte fag: Naturfag (Naturvitenskap) Sachunterricht (Generell vitenskap)</p>

Didaktisk kommentar

Grunnleggende ide	<p>Målet med denne timen er å lære elevene de grunnleggende ideene om bærekraft og å styrke elevenes kompetanse i å anvende demokratiske verdier. Læreren gir derfor en introduksjon og oppfordrer elevene til å tilegne seg mer kunnskap om temaet bærekraft og demokratiske verdier. I tillegg forventes det at elevene reflekterer over sin egen forbruksatferd og fremmer sine demokratiske ferdigheter ved å behandle medelever likt, rettferdig, rettferdig og respektfullt. Til slutt skal timen fremme elevenes overbevisning om viktigheten av bærekraft i et demokratisk samfunn.</p>
Forventet læringsprosess	<p>Introduksjon (2 leksjoner): I den første delen av undervisningsopplegget introduserer læreren temaet bærekraft, inkludert begrepet bærekraftig matforbruk, og oppfordrer elevene til å reflektere over sine egne matvaner. I tillegg legger læreren til rette for en klassesdiskusjon for å gjennomgå og forsterke prinsippene for demokratisk engasjement i omgivelsene.</p> <p>Prosjekt (2-3 leksjoner): I neste fase av undervisningsopplegget får elevene i oppgave å planlegge en buffé til en skolefest. Hver elev får en spesifikk rolle, der de tar hensyn til ulike behov og ansvarsområder. I løpet av planleggingsprosessen besøker elevene et supermarked og utformer buffeen basert på rollene de har fått tildelt (f.eks. bærekraftsjef, økonomisjef, kommunikasjonssjef, matsjef, avfallssjef).</p> <p>Refleksjon (1 leksjon): I den siste fasen av undervisningsopplegget presenterer elevgruppene resultatene sine, gir hverandre tilbakemeldinger og diskuterer mulige forbedringer i plenum. Hvis det skal arrangeres en skolefest eller et arrangement i fremtiden, kan klassen stemme over hvilken plan som er mest egnet, bærekraftig og demokratisk å gjennomføre.</p>
Observerbare studentaktiviteter	<p>1. Fase (Introduksjon): <i>Introduksjon:</i> Elevene aktiverer sine forkunnskaper, blir introdusert for temaet bærekraft og diskuterer nøkkelinformasjon knyttet til det. <i>Refleksjon:</i> Elevene reflekterer individuelt over sine egne matvaner og deler tankene sine i en plenumsdiskusjon. <i>Etablering av regler:</i> Elevene brainstormer og foreslår regler for å sikre demokratisk samhandling og samarbeid i gruppearbeid (og generelt).</p> <p>2. Fase (gruppeprosjekt): <i>Valg av roller:</i> Elevene bestemmer i fellesskap hvem som skal påta seg hvilken rolle gjennom en demokratisk valgprosess. <i>Planlegging av buffé til skolefesten:</i> Elevene besøker et supermarked for å observere og dokumentere (f.eks. ved å ta bilder) tilgjengelige dagligvarealternativer og prisene på disse. Deretter planlegger de buffeen, og tar hensyn til følgende</p> <ul style="list-style-type: none"> • Budsjettfordeling • Tilrettelegging for ulike kostholdsbehov (f.eks. veganere, vegetarianere, religiøse restriksjoner, matallergier) • Velge matvarer med tanke på bærekraft • Effektiv kommunikasjon og god dialog <p>Ansvarlig opptreden med hensyn til matsvinn (f.eks. minimere emballasje, unngå rester)</p>

	<p>3. Scene (refleksjon): <i>Studentpresentasjoner:</i> Studentene presenterer resultatene sine og gir hverandre konstruktive tilbakemeldinger. <i>Valg:</i> Klassen stemmer kollektivt over hvilken plan de ønsker å implementere.</p>
Oppsett for lærere	<p>Fase I (Introduksjon)</p> <p><i>1. undervisningstime</i></p> <p>1. Opprettelse av MindMap: Elevene starter med å lage et MindMap basert på eksisterende kunnskap, som deretter utvides med ny informasjon i løpet av timen.</p> <p>2. Refleksjon over egne forbruksvaner: Læreren gir elevene et oppgaveark med refleksjonsspørsmål som de kan bruke til å reflektere over forbruksvanene sine (oppgaveark 1).</p> <p>3. Definisjon av bærekraft: Læreren gir elevene en PPP som inneholder en definisjon av bærekraft og viktigheten av bærekraft i et demokratisk samfunn, og diskuterer temaet i plenum.</p> <p><i>2. undervisningstime</i></p> <p>4. Repetisjon: Læreren spør elevene hva de husker fra forrige leksjon, og skaper en kobling til temaet demokrati og demokratiske verdier.</p> <p>5. Diskusjon av demokratiske regler: Læreren diskuterer klassereglene sammen med elevene og legger vekt på de viktigste verdiene for å jobbe i et demokratisk gruppeprosjekt.</p> <p>Fase II (gruppeprosjekt)</p> <p><i>3-4. undervisningstimer (tilpass etter tid med tanke på utflukt)</i></p> <p>1. Presentasjon av roller: Læreren deler ut rollekortene og forklarer i detalj hva hver rolle må ta hensyn til</p> <p>2. Inndeling av grupper: Læreren deler klassen inn i grupper på 5 (læreren bestemmer hvilken elev som skal tilhøre hvilken gruppe)</p> <p>3. Utdeling av rollekort: Læreren ber eleven om å fordele rollekortene blant gruppe-medlemmene.</p> <p>4. Start av gruppearbeidet: Læreren ber elevene begynne å planlegge buffeen ved å fylle ut arbeidsarket de har fått på forhånd, og utarbeide et grovt/kortfattet konsept for buffeen (oppgaveark 2).</p> <p>Utflukt til supermarkedet: Læreren organiserer en utflukt der elevene kan ta bilder av dagligvarene og prisene på dem.</p> <p>Avslutning av planen: Læreren veileder elevene i å fullføre planen for buffeen, svarer på åpne spørsmål osv.</p> <p>Fase III:</p> <p><i>Siste undervisningstime</i></p> <p>1. Presentasjon av planene: Læreren ber elevene presentere planene sine ved hjelp av oppgavearkene sine.</p> <p>2. Refleksjon over planene: Læreren spør elevene om hva de mener om de ulike konseptene (med vekt på de demokratiske reglene).</p> <p>3. Avstemning: Læreren leder valget av det mest egnede, bærekraftige og demokratiske konseptet som eleven kan sette ut i livet.</p>

Tips til håndtering av klasserom	<ul style="list-style-type: none"> • Sette opp gruppebord • Gjenta kort reglene for hvordan man skal oppføre seg i supermarkedet • Be foreldrene om å være vakter i supermarkedet (en for hver gruppe). Be dem om å la elevene jobbe på egen hånd • Gjenta reglene for en presentasjon • Veiled tilbakemeldingene slik at alle får positive og konstruktive tilbakemeldinger
Tips for differansering av elever	<ul style="list-style-type: none"> • Differensiering for refleksjon: Hvis enkelte elever trenger ekstra hjelp til å reflektere over forbruksvanene sine, kan læreren gi dem refleksjonsspørsmål. • Differensiering i supermarkedet: For elever som ikke er i stand til å regne ut matvarepriser, kan læreren stille en kalkulator til disposisjon. • Differensiering for tildelte roller: For elever som ikke forstår hvordan de skal utføre den tildelte rollen, kan læreren gi noen ekstra råd og forklaringer. • Differensiering i forbindelse med planlegging av buffeen: For grupper som sliter med å planlegge buffeen, kan læreren gi noen nøkkelord og organisatoriske stillaser for planleggingsprosessen.

Praktiske eksempler på undervisningsmateriale (se vedlegg/appendix C)

- Presentasjon «Bærekraftig mat»
- Oppgaveark 1
- Oppgaveark 2
- Demokratiske regler
- Rollekort

Frihet

FREEDOM

Beskrivelse for Lærer	
Alder på skoleelevene	9-10 år (3-4 klasse)
Forfattere av materialet.	Hanna Glanz, Adelheid Walser, Ronja Kreidler, Dominika Matyja, Nina Weiblen
Varighet av temaets gjennomføring	3-4 undervisningstimer
Materialet til undervisning	<ul style="list-style-type: none"> • Store papirer for gruppearbeid • Arbeidsark for alle grupper • En ball • Tavle • Pins eller magneter • Stor utskrift av klassekontrakten • Blyanter
Metode Brukt	<ul style="list-style-type: none"> • Kreative prosesser • Stemmegivning • Presentasjon • Brainstorming • Lommelykt
Relevante temaer	<ul style="list-style-type: none"> • Rettigheter og ansvar • Globale perspektiver på frihet • Samfunnsbevissthet

Beskrivelse av verdien som undervisningsmaterialet er dedikert til

Undervisning i frihet i skolen er avgjørende for å fremme kritisk tenkning, empati og samfunnsansvar. Å forstå prinsippene for frihet hjelper elevene til å forstå hvilke rettigheter de har, og hvor viktig det er å respektere andres frihet.

I utdanningsammenheng handler frihet ikke bare om personlig autonomi, men også om å skape et trygt og inkluderende miljø der ulike ideer og perspektiver kan blomstre. Skolen fungerer som et mikrokosmos av samfunnet, der elevene lærer å balansere sin individuelle frihet med kollektivt ansvar. Ved å oppmuntre til tanke-, ytrings- og valgfrihet kan elevene utvikle sin unike identitet, ta eierskap til egen læring og bli aktive, informerte samfunnsborgere.

Læringsmål og kompetanse

Læringsmål	Elevene forsøker å definere hva frihet betyr, ikke bare som fravær av restriksjoner, men som muligheten til å ta valg samtidig som man respekterer andre. Elevene forstår at regler og ansvar er avgjørende for å bevare friheten og sikre en balanse mellom individuell frihet og samfunnsmessig harmoni. Elevene utforsker frihetsbegrepet i hverdagen, og ser hvordan regler former deres evne til å leve harmonisk og fritt i ulike samfunn.
Kunnskap	<ul style="list-style-type: none"> • definisjon av frihet • betydningen av rettigheter og plikter
Ferdigheter	<ul style="list-style-type: none"> • reflecting on personal understanding of freedom, connecting it to real-life examples at home, in schools, and in societies. • critical thinking, analyzing what a functional society requires, and balancing rights with responsibilities.
Holdninger	<ul style="list-style-type: none"> • Fremme samarbeid og dialog gjennom gruppeaktiviteter, der elevene lærer å lytte til andres perspektiver og forhandle seg frem til felles løsninger. • Elevene deltar aktivt i utformingen av klassekontrakten, noe som fremmer en følelse av eierskap og ansvar for reglene de skaper sammen.

Tilknytning til læreplanene

Tysklands læreplan	<p>Implementert i generelle studier av demokrati og samfunn .</p> <p>Frihet til å uttrykke meninger og ta beslutninger i skolemiljøet,</p> <p>Fremme friheten til å definere sin egen identitet og uttrykke individualitet, inkludert mangfold i kjønnsidentiteter og likestilling.</p> <p>Anerkjenne friheten til å leve i samsvar med egen tro, kultur eller legning, samtidig som man respekterer andres rett til å gjøre det samme.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Relatert emne: Sachunterricht
Polens læreplan	<p>Samfunnsfag er en viktig del av læreplanen i polsk skole.</p> <p>Elevene skal lære om sine rettigheter og friheter som borgere, inkludert retten til å uttrykke meninger, forsamle seg og delta i beslutningsprosesser.</p> <p>Forstå frihet som både en rettighet og et ansvar - å ta initiativ, artikulere individuelle interesser og respektere andres frihet i samfunnet.</p> <p>Lære om betydningen av frihet i et demokratisk system, inkludert ytringsfrihet, likestilling og rettssikkerhet.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tilhørende fag: Samfunnsfag
Norges læreplan	<p>Vi legger vekt på friheten til å delta aktivt i demokratiske prosesser, for eksempel studentråd og beslutningsprosesser, samtidig som vi oppmuntrer til åpen dialog og likestilling.</p> <p>Fremme personlig frihet til å uttrykke identitet, kjønn og individualitet i et støttende og inkluderende miljø.</p> <p>Anerkjenne friheten til å omfavne kulturelt mangfold og retten til likestilling, samtidig som vi fremmer respekt for ulike perspektiver og verdier.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Relatert emne: Samfunnsfag

Didaktisk kommentar

Grunnleggende Idé	<p>Å definere frihet innebærer å forstå det som mer enn bare fraværet av begrensninger; det inkluderer muligheten til å ta valg. Elevene lærer at regler og ansvar er avgjørende for å bevare friheten og sikre en balanse mellom individuell frihet og samfunnsmessig harmoni.</p>
Forventet læringsprosessen.	<p>I. Brainstorming (15 minutter), arbeidsark: «Leksjonens læringsprosesser»</p> <ul style="list-style-type: none"> • Elevene deler sitt individuelle syn på begrepet «frihet» i 1–2 setninger • Elevene utdyper sin forståelse av frihet <p>II. Skape individuelle land (40 minutter)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Elevene ser for seg sitt eget «frihetsland» (arbeidsark: «Blackboard-notat for å skape individuelle land») • de tenker på hva samfunnet trenger for å fungere skikkelig • de tenker på hva de mener er viktig for deres individuelle frihet <p>de bestemmer 5 rettigheter og 5 plikter for sine imaginære land (Arbeidsark: «Ansvar for alle innbyggere i:», 'Rettigheter for alle innbyggere i:').</p> <p>III. Presentation (20min)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Elevene reflekterer over de andre gruppenes resultater • De stiller spørsmål (f.eks.: Hvorfor valgte du denne rettigheten?) • Groups begrunner sine valg av rettigheter og plikter. . <p>IV. Diskusjon (15 minutter)</p> <ul style="list-style-type: none"> • sammenlikne rettigheter og plikter i sine imaginære land til de virkelige landene de bor i. • Reflection om betydningen av dem i samfunnet. <p>V. Klassekontrakt (25min)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Thinking av individuelle behov som er viktige for å kunne fungere i frihet i klassefelleskapet (f.eks.: Hva trenger du personlig?) • De blir enige om 5 regler for klassen (arbeidsark: «Klassekontrakt»).
Observerbare studentaktiviteter	<p>I. Brainstorming Elevene kaster en ball til hverandre og svarer på spørsmålet «Hva betyr frihet for deg?»</p> <p>II. Skape individuelle land Elevene tegner omrissene av landene de ser for seg på et ark. De tegner hva de ønsker at deres eget land skal bestå av (f.eks. sykehus, butikker, bondegård, folk som hjelper hverandre, barn som spiller fotball osv.)</p> <p>III. Presentasjon Elevene presenterer resultatet av gruppearbeidet: plakat med landet og arbeidsark med rettigheter og plikter.</p> <p>IV. Diskusjon Elevene gir eksempler på rettigheter og plikter de kjenner til. Femte trinn: klassekontrakt Elevene signerer kontrakten.</p>

Didaktisk kommentar

Oppsett for lærere	<p>I. Brainstorming/idemyldring</p> <ul style="list-style-type: none"> • Læreren introduserer temaet for timen. • Gir elevene en ball. • Skriver ideene deres på tavlen (tankekart). <p>II. Skaper individuelle land</p> <ul style="list-style-type: none"> • Læreren gir instruksjonene. • Læreren deler ut papirbiter. • Læreren hjelper elevene med oppgaven og svarer på spørsmål. <p>III. Presentasjon</p> <ul style="list-style-type: none"> • Læreren organiserer prosessen med presentasjonene. • Læreren lytter og kommenterer elevenes presentasjoner av landene. <p>IV. Diskusjon</p> <ul style="list-style-type: none"> • Læreren leder diskusjonen om rettigheter og ansvar ved å sammenligne elevenes imaginære land med det virkelige landet de bor i. • Læreren gir eksempler og lytter til elevenes ideer. <p>V. Klassekontrakt</p> <ul style="list-style-type: none"> • Læreren hjelper elevene med å komme frem til reglene og skriver dem ned. • Læreren spør om alle er fornøyd med kontrakten. • Læreren signerer også kontrakten. • Læreren henger den opp på døren til klasserommet.
Tips til håndtering av klasserom	<p>I. Brainstorming</p> <ul style="list-style-type: none"> • Stoler sirkel <p>II. Opprettelse av individuelle land</p> <p>Gruppearbeid (4 eller 5 elever)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Elevene kan velge sin egen arbeidsplass (gulv, bord osv.) <p>III. Presentasjon</p> <ul style="list-style-type: none"> • Stolsirkel <p>IV. Diskusjon</p> <ul style="list-style-type: none"> • Stolen i sirkel <p>V. Klassekontrakt</p> <ul style="list-style-type: none"> • Stolesirkel
Tips til differensiering av skole elever	<p>Tips kort (cue card) bak tavlen.</p>

Praktiske eksempler på undervisningsmateriell (se vedlegg D)

- Arbeidsark: «Leksjonens læringsprosesser»
- Arbeidsark: «Blackboard-notat for å opprette individuelle land»
- Arbeidsark: «Ansvarsområder for alle innbyggere i:»
- Arbeidsark: «Rettigheter for alle innbyggere i:»
- Arbeidsark: «Klassekontrakt»

Appendix A.

Practical examples of educational materials for the topic

Respect in the Classroom: A Digital Escape Room

- Worksheet “Introductions for the Teacher”

- Presentation “The Chaotic Classroom”

<https://view.genially.com/66fe94126a91e240720bc21c/interactive-content-englischthe-chaotic-classroom>
(Password 4995)

Introductions for the teacher

This is an escape room lesson. The goal is to create class rules.

The students are divided into four groups in which they each solve a task.

The solution leads to a code that can be used to open a box.

Depending on the teacher's planning, this box may contain a paper with the heading "*Class rules*".

To prepare for this, print out the material, cut out any material, and divide it into four different envelopes marked with the respective group symbol.

The presentation (link below) guides you through the unit.

After the escape room unit, the students discuss the class rules they would like to see for their class.

The previously completed tasks should be included in this discussion.

These could be called for example:

1. "Everyone has the right to learn without being disrupted."
2. "Treat everyone with kindness and help each other."
3. "Take care of classroom materials and leave the room clean and tidy."
4. "Arrive on time and be prepared with all necessary materials."

The students should formulate these themselves and hang up the class rules in the classroom.

Grouping:

The students are divided into four groups.

Example: An equal number of symbols (rectangle, heart, triangle, star) are distributed on the pupils' seats. They are divided into groups according to these symbols.

Or: In the birthday calendar, the pupils who are to be in a group are marked with the respective symbols.

Task 1 *crossword*: "Everyone has the right to learn without being disrupted."

Symbol: rectangle. Code number: 4

Task 2 *Domino*: "Treat everyone with kindness and help each other."

Symbol: heart. Code number: 9

Task 3 *star-puzzle*: "Take care of classroom materials and leave the room clean and tidy."

Symbol triangle. Code number: 9

Task 4 *pictures*: "Arrive on time and be prepared with all necessary materials."

Symbol: star. Code number: 5

Presentation "The Chaotic Classroom"

<https://view.genially.com/66fe94126a91e240720bc21c/interactive-content-englischthe-chaotic-classroom>

(Password 4995)

THE CHAOTIC CLASSROOM VALIDE © 2024 BY MYRA ACKERMANN, MAIKE DURSKEI, JOANNA NYKIEL, JULIA LIWIŃSKA, ALICA SEENE, NATHALIE GIERER IS LICENSED UNDER CC BY-ND 4.0. [HTTP://CREATIVECOMMONS.ORG/LICENSES/BY-ND/4.0/](http://creativecommons.org/licenses/by-nd/4.0/)

THE CHAOTIC CLASSROOM VALIDE © 2024 BY MYRA ACKERMANN, MAIKE DURSKEI, JOANNA NYKIEL, JULIA LIWIŃSKA, ALICA SEENE, NATHALIE GIERER IS LICENSED UNDER CC BY-ND 4.0. [HTTP://CREATIVECOMMONS.ORG/LICENSES/BY-ND/4.0/](http://creativecommons.org/licenses/by-nd/4.0/)

You need the code
to proceed

enter the code here

THE CHAOTIC CLASSROOM VALIDE © 2024 BY MYRA ACKERMANN, MAIKE DURSKI, JOANNA NYKIEL, JULIA LIWIŃSKA, ALICA SEENE, NATHALIE GIERER IS LICENSED UNDER CC BY-ND 4.0. [HTTP://CREATIVECOMMONS.ORG/LICENSES/BY-ND/4.0/](http://creativecommons.org/licenses/by-nd/4.0/)

THE CHAOTIC CLASSROOM VALIDE © 2024 BY MYRA ACKERMANN, MAIKE DURSKI, JOANNA NYKIEL, JULIA LIWIŃSKA, ALICA SEENE, NATHALIE GIERER IS LICENSED UNDER CC BY-ND 4.0. [HTTP://CREATIVECOMMONS.ORG/LICENSES/BY-ND/4.0/](http://creativecommons.org/licenses/by-nd/4.0/)

You need the code
to proceed

enter the code here

THE CHAOTIC CLASSROOM VALIDE © 2024 BY MYRA ACKERMANN, MAIKE DURSKI, JOANNA NYKIEL, JULIA LIWIŃSKA, ALICA SEENE, NATHALIE GIERER IS LICENSED UNDER CC BY-ND 4.0. [HTTP://CREATIVECOMMONS.ORG/LICENSES/BY-ND/4.0/](http://creativecommons.org/licenses/by-nd/4.0/)

THE CHAOTIC CLASSROOM VALIDE © 2024 BY MYRA ACKERMANN, MAIKE DURSKI, JOANNA NYKIEL, JULIA LIWIŃSKA, ALICA SEENE, NATHALIE GIERER IS LICENSED UNDER CC BY-ND 4.0. [HTTP://CREATIVECOMMONS.ORG/LICENSES/BY-ND/4.0/](http://creativecommons.org/licenses/by-nd/4.0/)

Appendix B.

Practical examples of educational materials for the topic
Environmental Awareness

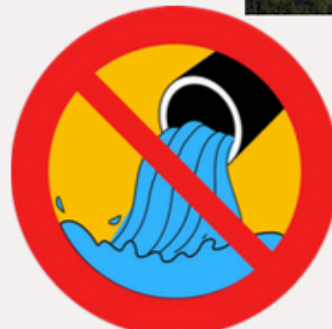
- Presentation “Environmental Awareness”
- Worksheet “Questions for discussion”

GROUP 2: WIKTORIA NOWAK, DONIKA KOLA, CHARLOTTE STEINHOF,
HENRIK MÖLLER & JANETTE FORTHUBER

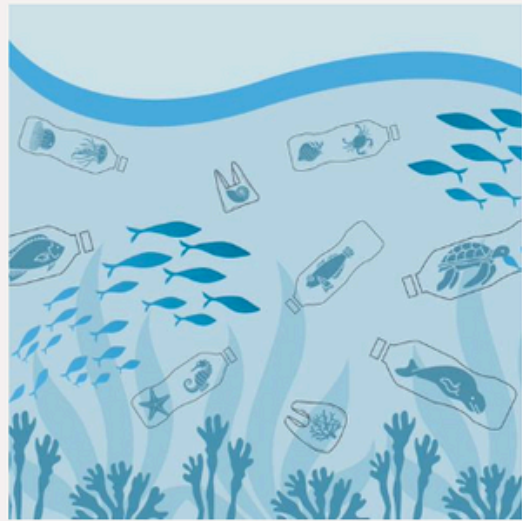
Environmental Awareness ValiDE © 2024 by Wiktoria Nowak, Donika Kola, Charlotte Steinhof, Henryk Möller, Janette Forthuber is licensed under CC BY-SA 4.0. <http://creativecommons.org/licenses/by-nd/4.0/>

Picture for the silent impuls

Questions - Plastic pollution in water

- How does plastic come into the ocean?
- What forms of water pollution are there?
- How can we prevent water pollution?

10/3/2024

Environmental Awareness ValiDE © 2024 by Wiktoria Nowak, Donika Kola, Charlotte Steinhof, Henryk Möller, Janette Forthuber is licensed under CC BY-SA 4.0. <http://creativecommons.org/licenses/by-nd/4.0/>

5

Questions - The importance of plants

- What's the important of plants?
- What role do trees play in different urban plans?
- Why can't we keep all the plants?

10/3/2024

Environmental Awareness ValiDE © 2024 by Wiktoria Nowak, Donika Kola, Charlotte Steinhof, Henryk Möller, Janette Forthuber is licensed under CC BY-SA 4.0. <http://creativecommons.org/licenses/by-nd/4.0/>

6

Questions - Recycling and trash segregation

- What does recycling mean?
- What things can be recycled and what can you contribute?
- Why is it important to recycle?

Environmental Awareness ValiDE © 2024 by Wiktoria Nowak, Donika Kola, Charlotte Steinhof, Henryk Möller, Janette Forthuber is licensed under CC BY-SA 4.0. <http://creativecommons.org/licenses/by-nd/4.0/>

Questions – Water and waste

- Where do we waste water?
- What problems do we face regarding the water pollution?
- How can we save water?

10/3/2024

8

Environmental Awareness ValiDE © 2024 by Wiktoria Nowak, Donika Kola, Charlotte Steinhof, Henryk Möller, Janette Forthuber is licensed under CC BY-SA 4.0. <http://creativecommons.org/licenses/by-nd/4.0/>

References

https://www.youtube.com/watch?v=uvcleXH_GF8

<https://www.youtube.com/watch?v=zarll9bx6FI>

https://m.youtube.com/watchv=6jQ7y_qQYUA&pp=ygUadHJhc2ggc2VncmVnYXRpb24gZm9yIGtpZHM%3D

<https://www.youtube.com/watch?v=nTcFXJT0Fsc>

https://cdn.pixabay.com/photo/2022/11/26/08/27/plastic-waste-7617451_1280.jpg

<https://pixabay.com/static/frontend/3c346409d336d5f09a7f.svg>

<https://pixabay.com/static/frontend/3c346409d336d5f09a7f.svg>

https://cdn.pixabay.com/photo/2013/07/13/11/57/sign-159041_1280.png

Worksheet “Questions for discussion”

Plastic pollution in water:

- How does plastic come into the ocean?
- What forms of water pollution are there?
- How can we prevent water pollution?

The importance of plants:

- What's the important of plants?
- What role do trees play in different urban plans?
- Why can't we keep all the plants?

Recycling and trash segregation:

- What does recycling mean?
- What things can be recycled and what can you contribute?
- Why is it important to recycle?

Water and waste:

- Where do we waste water?
- What problems do we face regarding the water pollution?
- How can we save water?

Appendix C.

Practical examples of educational materials for the topic
Sustainable Food

- Presentation “Sustainable Food”
- Task sheet 1
- Task sheet 2
- Democratic rules
- Role cards

Sustainable Food ValiDE © 2024 by Bálint Török, Theresa Schropp, Melanie Krüger, Selina Rösch, Julia Pacanowska, Vanessa Gfrerer is licensed under CC BY-SA 4.0. <http://creativecommons.org/licenses/by-nd/4.0/>

Sustainable Food ValiDE © 2024 by Bálint Török, Theresa Schropp, Melanie Krüger, Selina Rösch, Julia Pacanowska, Vanessa Gfrerer is licensed under CC BY-SA 4.0. <http://creativecommons.org/licenses/by-nd/4.0/>

**AND NOW IT'S
YOUR TURN**

Task

Please reflect on your own (food) consumption habits by answering the questions on task sheet Nr. 1

After finishing your reflection we will discuss your ideas in plenary

Task sheet Nr. 1

ABOUT MYSELF

HOW MANY MEALS DO YOU HAVE PER DAY?

HOW MANY TIMES DO YOU EAT MEAT PER WEEK?

DO YOU DRINK SUGAR SWEETENED BEVERAGES?

DO YOU USE FOOD WASTE OR COMPOSTING?

HOW WOULD YOU RATE YOUR FOOD WASTE?

Task sheet Nr. 1

Sustainable Food ValiDE © 2024 by Bálint Török, Theresa Schropp, Melanie Krüger, Selina Rösch, Julia Pacanowska, Vanessa Gfrerer is licensed under CC BY-SA 4.0. <http://creativecommons.org/licenses/by-nd/4.0/>

SUSTAINABILITY – DEFINITION

(Climate, 2022; lpb bw, 2022)

Sustainable Food ValiDE © 2024 by Bálint Török, Theresa Schropp, Melanie Krüger, Selina Rösch, Julia Pacanowska, Vanessa Gfrerer is licensed under CC BY-SA 4.0. <http://creativecommons.org/licenses/by-nd/4.0/>

SUSTAINABILITY – DEFINITION

SOCIAL

- human rights
- equal opportunities
- fair wages

ENVIRONMENT

- reduce plastic
- respect water sources
- chemicals
- trash

ECONOMIC

- spend money responsibly
- long-term orientation
- regional products

(Climate, 2022; lpb bw, 2022)

Sustainable Food ValiDE © 2024 by Bálint Török, Theresa Schropp, Melanie Krüger, Selina Rösch, Julia Pacanowska, Vanessa Gfrerer is licensed under CC BY-SA 4.0. <http://creativecommons.org/licenses/by-nd/4.0/>

REPETITION

What do you remember from our last lesson?

Let's collect some ideas on the blackboard

- How can we define sustainability?
- What are the different dimensions of sustainability?
- Why is sustainability important for a democratic society?

Sustainable Food ValiDE © 2024 by Bálint Török, Theresa Schropp, Melanie Krüger, Selina Rösch, Julia Pacanowska, Vanessa Gfrerer is licensed under CC BY-SA 4.0. <http://creativecommons.org/licenses/by-nd/4.0/>

LET'S DISCUSS DEMOCRATIC RULES AND VALUES

RESPECT

We respect each other and listen to different ideas.

FAIRNESS

We give everyone an equal chance and don't play favourites.

EQUALITY

We treat everyone the same, no matter who they are.

JUSTICE

We make sure everyone is treated fairly and follows the rules.

RESPONSIBILITY

We do our part and look after each other and our community.

Sustainable Food ValiDE © 2024 by Bálint Török, Theresa Schropp, Melanie Krüger, Selina Rösch, Julia Pacanowska, Vanessa Cfrerer is licensed under CC BY-SA 4.0. <http://creativecommons.org/licenses/by-nd/4.0/>

GROUP PROJECT

Next, we are going to do an exciting group project - you will be asked to plan a buffet for our school party.
Our first steps are...

1. Presentation of roles
2. Division of groups
3. Distribution of role cards
4. Start of group work

WORLD ENVIRONMENT DAY
BUFFET PLANNING

Before planning a school party, there is a lot of work to do for the committee members.

1. How will you make decisions, discuss different types of food and conditions?

Name: _____ Date: _____
 Food: _____ Expensive: _____
 Drinks: _____ Other: _____

2. What food will you prepare?

3. How will you make the buffet?

Item	Price

Task sheet Nr. 2

Sustainable Food ValiDE © 2024 by Bálint Török, Theresa Schropp, Melanie Krüger, Selina Rösch, Julia Pacanowska, Vanessa Cfrerer is licensed under CC BY-SA 4.0. <http://creativecommons.org/licenses/by-nd/4.0/>

EXCURSION-TIME

- Now we will go to the supermarket
- There, you will have the chance to check out the products and their prices
- You will go in your groups, each group will be guarded by an adult

Group: _____ DATE: _____

WORLD ENVIRONMENT DAY

BUFFET PLANNING

(We are planning a school party)

Have to think about the products you might use for the buffet.

1. How will we divide the money between different types of food and drinks?

Food: _____ Drinks: _____

2. What will we buy for the buffet?

3. Where does it come from?

Item	Price

Task sheet Nr. 2

Sustainable Food ValiDE © 2024 by Bálint Török, Theresa Schropp, Melanie Krüger, Selina Rösch, Julia Pacanowska, Vanessa Gfrerer is licensed under CC BY-SA 4.0. <http://creativecommons.org/licenses/by-nd/4.0/>

FINISHING GROUP WORK

Task

Please take your time and finish your group plan for your buffet for the school party

Task sheet Nr. 2

Group: _____ DATE: _____

WORLD ENVIRONMENT DAY

BUFFET PLANNING

(We are planning a school party)

Have to think about the products you might use for the buffet.

1. How will we divide the money between different types of food and drinks?

Food: _____ Drinks: _____

2. What will we buy for the buffet?

3. Where does it come from?

Item	Price

Task sheet Nr. 2

Sustainable Food ValiDE © 2024 by Bálint Török, Theresa Schropp, Melanie Krüger, Selina Rösch, Julia Pacanowska, Vanessa Gfrerer is licensed under CC BY-SA 4.0. <http://creativecommons.org/licenses/by-nd/4.0/>

PRESENTATION-TIME

1. PRESENTATION

Each group presents their own concept for the buffet of the school party

2. REFLECTION

Each group gets some feedback on their concept and plan

Here, it is important to mind the democratic rules we discussed before

Sustainable Food ValiDE © 2024 by Bálint Török, Theresa Schropp, Melanie Krüger, Selina Rösch, Julia Pacanowska, Vanessa Gfrerer is licensed under CC BY-SA 4.0. <http://creativecommons.org/licenses/by-nd/4.0/>

VOTING-TIME

Please vote!

Which concept do you like best?

Please mark your vote next to the group number on the blackboard

(secret ballot, applying democratic rules!!!)

(Climate, 2022; lpb bw, 2022)

Sustainable Food ValiDE © 2024 by Bálint Török, Theresa Schropp, Melanie Krüger, Selina Rösch, Julia Pacanowska, Vanessa Gfrerer is licensed under CC BY-SA 4.0. <http://creativecommons.org/licenses/by-nd/4.0/>

WELL DONE!

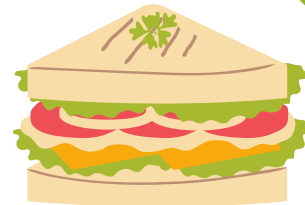
Now you can explain and apply rules for a sustainable consumption of foods within a democratic environment.

Sustainable Food ValiDE © 2024 by Bálint Török, Theresa Schropp, Melanie Krüger, Selina Rösch, Julia Pacanowska, Vanessa Cfrerer is licensed under CC BY-SA 4.0. <http://creativecommons.org/licenses/by-nd/4.0/>

Task sheet 1

Name: _____

ABOUT MYSELF

WHAT WOULD YOU DO WITH LEFTOVERS?

DO YOU THINK ABOUT WHAT YOU ARE EATING?

DO YOU ALSO JOIN GROCERY SHOPPING?

DO YOU PAY ATTENTION ON REGIONAL AND SEASONAL FOOD?

HOW OFTEN DO YOU EAT MEAT?

Group : _____

DATE: _____

WORLD ENVIRONMENT DAY

BUFFET PLANING

We are planning a school party!

Here is a little guide what you might ask yourselves beforehand.

1. How will you divide the money between different types of food and decorations?

Food - _____

Decorations - _____

Drinks - _____

Other - _____

2. What food you plan to prepare?

---

3. Why did you choose that food?

Food	Why?

DEMOCRATIC RULES

RESPECT

We respect each other and listen to different ideas.

FAIRNESS

We give everyone an equal chance and don't play favourites.

RESPONSIBILITY

We do our part and look after each other and our community.

JUSTICE

We make sure everyone is treated fairly and follows the rules.

EQUALITY

We treat everyone the same, no matter who they are.

Role cards

SUSTAINABILITY MANAGER

Is the food: organic,
seasonal,
regional?

FINANCIAL MANAGER

What is our budget?
How much money can we
spent?

COMMUNICATION MANAGER

Can everyone state their
opinion?

Is everyone aware of our
class rules, democratic
rules and democratic
values?

FOOD MANAGER

Allergies and different
diets?
What alternatives can we
buy?

WASTE MANAGER

What should we do with
leftovers?
Seperate trash
Reduce packages

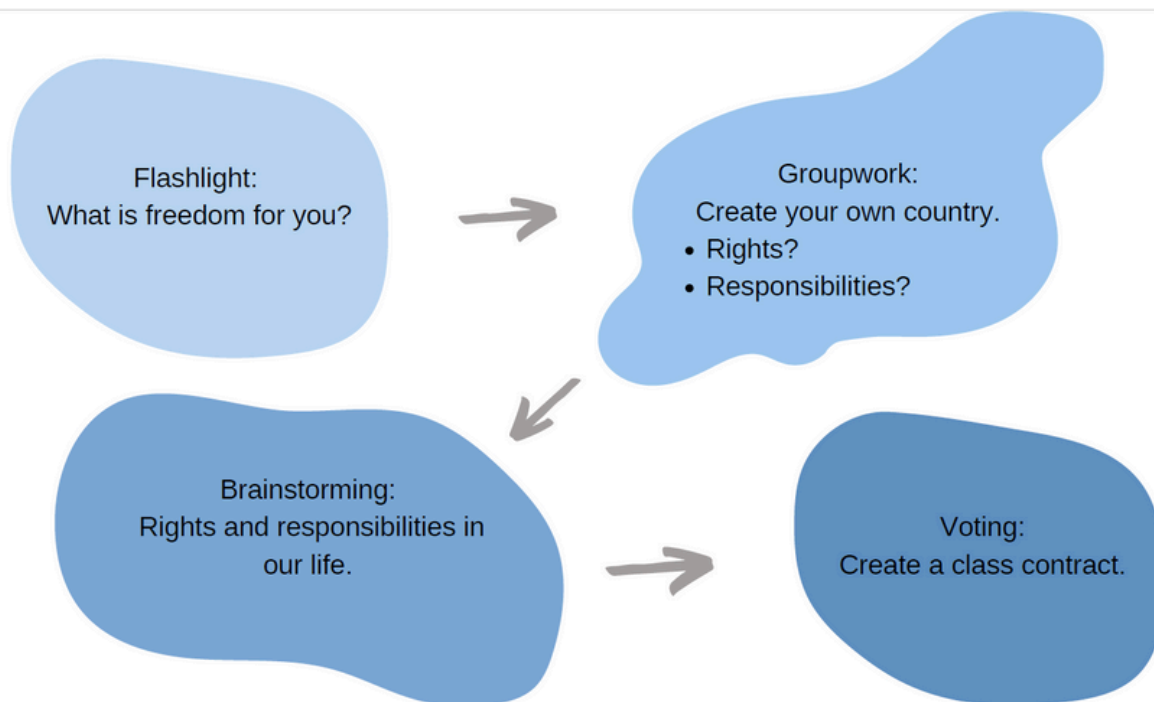
Appendix D.

Practical examples of educational materials for the topic

Freedom

- Worksheet: “Lesson learning processes”
- Worksheet: “Blackboard note for creating individual countries”
- Worksheet: “Responsibilities of all residents of:”
- Worksheet: “Rights of all residents of:”
- Worksheet: “Class contract”

Worksheet: “Lesson learning processes”

Worksheet: “Blackboard note for creating individual countries”

Blackboard note

This is how I imagine a country in freedom

- 1. Think of a name for the country.**
- 2. Design the outline of your country.**
- 3. Draw what your country really needs and what else there is to discover.**
- 4. What rights do you have in this country? Write down 5 rights.**
- 5. Write down 5 rules that are necessary for living together in freedom.**

RESPONSIBILITIES OF ALL RESIDENTS OF :

RIGHTS OF ALL RESIDENTS OF :

Class contract

1.

2.

3.

4.

5.

